

FEDERACJA STOWARZYSZEŃ SŁUŻB MUNDUROWYCH RP

ZARZĄD

00-677 Warszawa, ul. Piękna 31/37 lok. 100

KRS 0000342738

NIP:113-28-26-105

Warszawa, dnia 18 stycznia 2021 r.

L.Dz. 2/III/2021

PRZEWODNICZĄCY WYDZIAŁÓW i SĘDZIOWIE

**Wydziałów Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych
Sądów Okręgowych**

PRZEWODNICZĄCA WYDZIAŁU, KIEROWNIK SEKCJI i SĘDZIOWIE

**Sekcji XIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych Sądu Okręgowego
w Warszawie**

PRZEWODNICZĄCY WYDZIAŁÓW i SĘDZIOWIE

**Wydziałów Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych
Sądów Apelacyjnych**

Jako Federacja Stowarzyszeń Służb Mundurowych RP, której celem jest m.in. reprezentowanie interesów członków stowarzyszeń wchodzących w jej skład, szczególnie w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych oraz zachowania statusu społecznego przysługującego byłym policjantom, funkcjonariuszom i żołnierzom, z nadzieją obserwujemy intensyfikację rozpatrywania spraw o wysokość emerytur i rent policyjnych, drastycznie obniżonych na mocy ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2016 r.

Z szacunkiem odnosimy się do tych sędziów, którzy uznając prymat Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i prawa Unii Europejskiej, dostrzegając jednocześnie kryzys wokół polskiego Trybunału Konstytucyjnego niezdolnego, mimo upływu trzech lat, do odpowiedzi na pytanie Sądu Okręgowego w Warszawie o zgodność z Konstytucją RP przepisów ww. ustawy, zdecydowali się orzekać w sprawach odwoławczych naszych Koleżanek i Kolegów.

Doceniamy troskę Sądów o bezpieczeństwo obrotu prawnego kształtowane także przez indywidualne akty stosowania prawa jakimi są wyroki sądowe, objawiającą się odmową zastosowania niektórych przepisów ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) w sytuacji ich oczywistej niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym realnym staje się nasze prawo do sądu będące jednym z konstytucyjnych praw osobistych jednostki, zawierające w sobie zasadę o randze konstytucyjnej, tj. dostępności do sądów, o której mowa w art. 45 Konstytucji RP.

Rozumiemy, że istotną okolicznością sprzyjającą procedowaniu tych spraw jest podjęcie przez Sąd Najwyższy w dniu 16 września 2020 r. uchwały (III UZP 1/20), w której wskazano, iż kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. Wskazano w niej, iż stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji pochodzącej z Instytutu Pamięi Narodowej (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

Dotychczasowe doświadczenia związane z procedowaniem w Sądach spraw odwoławczych dowodzą, że praktyka w zakresie rozkładu ciężaru dowodowego w dowodzeniu tezy o pełnieniu, bądź nie, przez odwołującego się służby na rzecz tzw. „państwa totalitarnego” oraz naruszeniu przez niego, bądź nie, podstawowych praw i wolności człowieka jest różna. W niektórych sprawach Sądy wzywają do przedstawienia przez odwołujących się wszystkich twierdzeń i dowodów na okoliczność nienaruszania przez nich podczas służby podstawowych praw i wolności innych osób, w innych zaś adresatem takiego wezwania jest ZER MSWiA, który ma przedstawić dowody wskazujące na fakt służby skarżącego na rzecz państwa totalitarnego. Bywa też, że to IPN wzywany jest o uzasadnienia zaliczenia służby odwołującego się jako służby na rzecz totalitarnego państwa. W tle tych decyzji sądów okręgowych, a także i apelacyjnych pozostaje wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 października 2017 r. (III AUa 1404/16), którym stwierdzono, że *„w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych kontroli podlega decyzja organu rentowego i rozkład ciężaru dowodów zależy od rodzaju decyzji. Jeżeli jest to decyzja, w której organ zmienia sytuację prawną ubezpieczonego, to powinien wykazać uzasadniające ją przesłanki faktyczne”*. W realiach naszych spraw byłby to oczywiście Dyrektor ZER MSWiA.

Bez względu jednak na decyzję Sądów w tym zakresie, odwołujący się, wezwani do zgłoszenia (w określonym terminie) wszelkich twierdzeń i wniosków dowodowych na wykazanie faktu, że nie służyli na rzecz tzw. „państwa totalitarnego” oraz że nie dopuścili się w trakcie swojej służby łamania praw człowieka (w kontekście uchwały Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r.), mogą mieć a nawet już mają z tym duże problemy. Nie dlatego, że takie fakty w ich przypadku miały miejsce, ale dlatego, że po trzydziestu i więcej latach dowodzenie takiej tezy jest bardzo utrudnione albo wręcz niemożliwe. Dowodów materialnych, np. w postaci dokumentów po ich stronie z reguły być nie może. Pozostają tylko źródła dowodowe w postaci świadków ich służby, ale tych, z przyczyn naturalnych w wielu przypadkach już nie ma.

Jedynym dostępnym, aczkolwiek pośrednim źródłem informacji o służbie odwołującego się (poza środkiem dowodowym w postaci przesłuchania skarżącego jako strony) mogą być jego akta osobowe (kadrowe) a w nich takie dokumenty jak m.in. opinie służbowe, różnego rodzaju wnioski (nagrodowe, awansowe), odznaczenia oraz wyróżnienia, np. w postaci tzw. listów pochwalnych. Na ich podstawie można pośrednio wnioskować o charakterze pełnionej przez skarżącego służby. Jednakże z racji znajomości praktyki i realiów czasów przed 1990 r. musimy stwierdzić, że wnioskowanie z ww. dokumentów kadrowych może być mylące, a w skutkach krzywdzące dla skarżących. Dla wielu z nas, zaczynających służbę przed 1990 r. nie jest tajemnicą, że ww. dokumenty kadrowe, a w szczególności opinie służbowe i wnioski awansowe, były powszechnie „koloryzowane” lub jak kto woli „ubarwiane” w celu podniesienia ich mocy sprawczej. Sprowadzało się to do opisu rzekomych dokonań i osiągnięć funkcjonariusza, co prawda nie mających wiele wspólnego z rzeczywistością, ale dobrze widzianych w ówczesnym klimacie służbowym przez przełożonych wyższego szczebla decydujących o ich skuteczności. Z tego powodu prosimy Panie i Panów Sędziów o odpowiedni, także krytyczny stosunek do dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołujących się, z uwzględnieniem realiów ich sporządzania przed trzydziestu i więcej laty w

warunkach, które w wielu aspektach odbiegają od spotykanych w późniejszym okresie, tj. po 1990 r.

Niezależnie od powyższego jesteśmy głęboko zasmuceni orzeczeniami niektórych sądów okręgowych oddalającymi odwołania skarżących, wydanymi z powołaniem się na wskazania uchwały SN z 16 września 2020 r., w których uznanie ich służby przed 1990 r. za służbę się na rzecz tzw. „państwa totalitarnego” nastąpiło w oderwaniu od faktu nabycia, w sposób godny, prawa do świadczenia emerytalnego za lata służby po 1990 r. dla wolnej i demokratycznej Polski, najczęściej po przejściu weryfikacji. Naszym zdaniem takie rozstrzygnięcia są nie tylko w opozycji do tezy, w tym tezy nr 113 uzasadnienia ww. uchwały, ale także są zaprzeczeniem stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z 24 lutego 2010 r. (K 6/09). Trybunał stwierdził wówczas, że *„każdy funkcjonariusz organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, który został zatrudniony w nowo tworzonych służbach policji bezpieczeństwa, ma w pełni gwarantowane, równe prawa z powołanymi do tych służb po raz pierwszy od połowy 1990 r., w tym równe prawa do korzystania z uprzywilejowanych zasad zaopatrzenia emerytalnego”* oraz że: *„służba w organach suwerennej Polski po roku 1990 także traktowana jest jednakowo, bez względu na to, czy dany funkcjonariusz uprzednio pełnił służbę w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej, czy też nie”*.

Podnosząc opisane wyżej okoliczności wyrażamy nadzieję i wiarę tysięcy naszych Koleżanek i Kolegów w niezależność sądów i niezawisłość sędziów w tym trudnym dla wszystkich okresie naszej historii. Prosimy Panie i Panów Sędziów o wzięcie pod uwagę naszych spostrzeżeń dla dobra skrzywdzonych obywateli naszego Kraju, od kilku już lat czekających na sprawiedliwe wyroki w ich sprawach. Wiemy, że wielu wyroków takich już nie doczeka.

PRZEWODNICZĄCY
Federacji Stowarzyszeń Służb Mundurowych RP

Insp. w st. spocz. Zdzisław CZARNECKI

Do wiadomości:

- 1) Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”
- 2) Stowarzyszenie Sędziów „THEMIS”.